

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовео комисију 12.05.2015. год., Наставно научно веће Медицинског факултета, Универзитет у Новом Саду.
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. Проф. др Зденко Томић, редовни професор, ужа научна област фармакологија и токсикологија, изабран у звање редовног професора 08.11.2012., Медицински факултет Нови Сад; 2. Проф. др Силва Добрић, редовни професор, ужа научна област фармакологија и токсикологија, изабрана у звање редовног професора 22.11.2007., Војномедицинска академија Београд; 3. Доц. др Олга Хорват, доцент, ужа научна област фармакологија и токсикологија, изабрана у звање 04.07.2011., Медицински факултет Нови Сад.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Милица, Павле, Бан

2. Датум рођења, општина, држава:
11.07.1983., општина Бар, Република Црна Гора
3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Медицински факултет, основне студије фармације, дипломирани фармацеут
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:
2008. година, Докторске академске студије, смер Клиничка медицина
5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Кардиоваскуларни лекови у ванболничким условима на територији Новог Сада-употреба и рационалност фармакотерапијске праксе

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација кандидата је написана систематично, јасним и разумљивим стилем на 118 страницу. Садржи све неопходне делове научног рада који су организовани у 8 поглавља: увод, циљеви рада, радне хипотезе, материјал и методе, резултати, дискусија, закључци и литература. Дисертација садржи 9 графикона и 31 табела. Литература са 323 референце у складу је са важећим правилима за цитирање.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. **Наслов докторске дисертације је јасно и прецизно формулисан и у складу са садржајем рада.**
2. **Увод** докторске дисертације пружа информације о значају фармакоепидемиологије, нарочито фармакоепидемиологије лекова за лечење кардиоваскуларних болести у Србији. Аутор истиче и значај употребе лекова као што су хиполипемци за које постоје јасни подаци о позитивном утицају на морбидитет и морталитет. На јасан и систематичан начин повезана је фармакоепидемиологија лекова за лечење кардиоваскуларних болести са морбидитетом и морталитетом од кардиоваскуларних болести. У последњем делу увода аутор упућује на значај смерница за лечење и превенцију

кардиоваскуларних болести, као средства која се користе у рационализацији употребе лекова за кардиоваскуларне болести у свакодневној пракси.

Увод је написан јасно, систематично и пружа свеобухватан увид у истраживану проблематику.

- 3. Циљеви истраживања** били су: израчунавање укупне ванболничке потрошње лекова за лечење кардиоваскуларних болести на територији Новог Сада и њено поређење са прописивањем у Републици Србији и у земљама са развијеном фармакотерапијском праксом, анализа структуре прописаних лекова за лечење кардиоваскуларних болести (група Ц према АТЦ класификацији) по групама и њено поређење са прописивањем у Републици Србији и у земљама са развијеном фармакотерапијском праксом, анализа структуре прописаних лекова по дијагнозама и провера усклађености са фармакотерапијским смерницама, компарација прописаних лекова са морбидитетном статистиком кардиоваскуларних болести, анализа фармакоекономских аспеката прописивања лекова за кардиоваскуларне болести.

Радне хипотезе су следеће: укупна ванболничка употреба лекова за лечење кардиоваскуларних болести на територији Новог Сада у складу је са прописивањем у земљама са развијеном фармакотерапијском праксом, структура прописаних лекова за лечење кардиоваскуларних болести у складу је са прописивањем у земљама са развијеном фармакотерапијском праксом, структура прописаних лекова по дијагнозама у складу је са фармакотерапијским смерницама (препорукама) за терапију појединих болести, структура прописаних лекова по групама у складу је са морбидитетном статистиком кардиоваскуларних болести, структура прописаних лекова за лечење кардиоваскуларних болести представља најисплативији избор лекова са аспекта државе.

Циљеви рада и радне хипотезе су јасно изложени, прецизно формулисани и омогућавају доношење конкретних закључака.

- 4. Материјал и методе** одговарају принципима методологије научно-истраживачког рада у медицини. Целокупно истраживање је одобрено од

стране Етичког одбора Медицинског факултета у Новом Саду. У овом поглављу су јасно и прецизно описани материјал и методе коришћени у раду. Поставка методологије је таква да се истраживање може поновити. Коришћене методе су адекватне, прихваћене и коришћене у широј научној заједници. Изабране методе одговарају постављеним циљевима и омогућавају добијање конкретних и квалитетних научних резултата. Примењене методе статистичке обраде података у потпуности су адекватне и примерене истраживачком задатку.

Коришћени материјал и методе за испитивање су савремени и у складу са постављеним циљевима и задацима.

5. **Резултати** испитивања су уверљиво, прегледно и стручно приказани табеларно и графички. Подељени су у више целина због разумљивости и јасно демонстрирају претходно текстуално објашњене елементе. Резултати произилазе из примењене методологије уз коришћење адекватних статистичких метода.

Резултати су приказани прегледно, разумљиво и на начин примерен типу података.

6. **Дискусија** је свеобухватна и јасно написана. Стил писања дискусије је у складу са српским језиком, јасан, прецизан и разумљив. Кандидат аргументовано и критички анализира резултате истраживања и компарира их са релевантним наводима из литературе. Литературни подаци су адекватно одабрани, актуелни и релевантни за извођење валидних закључака из проучаване проблематике. Коментари и тумачења резултата су логични.

Дискусија добијених резултата је исцрпна, научно утемељена, те указује на завидно познавање проучаване проблематике уз критички осврт у односу на актуелну литературу.

7. **Закључци** су реални и потпуно у складу са задацима и циљевима испитивања и правилно су изведени из добијених резултата. ***Закључци су логично изведени из резултата истраживања, прегледно изнети и произлазе из добро постављених циљева и примењене адекватне***

методологије.

8. Литература – *Коришћена литература је обимна, савремена и правилно одабрана према захтевима теме која се разматра.*

Комисија позитивно оцењује све делове докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

M23

1. Tomas A, Tomic Z, Milijasevic B, Ban M, Horvat O, Vukmirovic S, Sabo A. Patterns of antihypertensive drug utilization in Serbia and adherence to treatment guidelines. *Vojnosanit Pregl.* 2015

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу резултата истраживања изведени су следећи закључци:

1. Употреба лекова за кардиоваскуларне болести у ванболничкој средини на територији града Новог Сада (399,79 ДДД/1000ст/дан) виша је у односу на земље у окружењу (Хрватску, Црну Гору), а нижа у односу на земље са развијеном фармакотерапијском праксом.
2. У односу на земље са развијеном фармакотерапијском праксом постоје одступања у погледу структуре прописивања. Ниска је заступљеност диуретика, хиполипемика и антагониста ангиотензина II у комбинацијама, виша је заступљеност АЦЕ инхибитора и лекова недоказане клиничке делотворности.
3. Структура прописивања лекова за кардиоваскуларне болести на територији града

Новог Сада одступа од важећих националних водича о рационалној употреби лекова за кардиоваскуларне болести у Републици Србији.

Постоји недовољно прописивање лекова за кардиоваскуларне болести који су препоручени као терапија првог избора (диуретици, хиполипемиси...).

Постоји веће прописивање лекова са већим потенцијалом за озбиљне нежељене ефекте као што су антиаритмици Ic класе.

Постоји учестало прописивање лекова који нису садржани ни у једном националном или међународном водичу.

4. Структура прописаних лекова није у складу са морбидитетном статистиком кардиоваскуларних болести према званичним подацима. У Новом Саду у примарној здравственој заштити за изузетком дијагнозе артеријска хипертензија, за све остале дијагнозе број ДДД/1000ст/дан је мањи од учесталости пријављене болести. Један од разлога за ово може да буде и непотпуно пријављивање болести.

5. Међу 10 најчешће прописаних лекова налазе се и скупи лекови, који имају адекватне, а много јефтиније паралеле. Веће коришћење јефтинијих, а једнако ефикасних лекова код Фонда за здравствено осигурање и пацијената би довели до значајних уштеда.

6. Недовољно и нерационално лечење кардиоваскуларних болести вероватно су један од значајних разлога за високу смртност од кардиоваскуларних болести у Србији.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидат је показао систематичан научно истраживачки приступ анализи великог броја добијених резултата. Резултати истраживања у односу на постављене циљеве приказани су систематично, детаљно су обрађени и критички продискутовани. Графички прикази и табеле доприносе прегледности резултата. Подаци добијени у току истраживања обрађени су и анализирани помоћу адекватних статистичких тестова.

Изабрани начин приказа резултата истраживања, као и целокупно тумачење резултата начињеног истраживања су примерени, добро одабрани, као и прегледно и разложно предочени, те их Комисија оцењује позитивно.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Докторска дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Докторска дисертација садржи све битне елементе научно-истраживачког рада на основу којих би се истраживање могло поновити.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Дисертација даје оригиналан научни допринос у области клиничке фармакологије и фармакоепидемиологије. Актуелност теме потврђују бројне студије сличне проблематике, које су спроведене у свету последњих година. Предмет истраживања је добро одабран и до сада у Србији није адекватно обрађиван, због чега ће резултати истраживања имати значајан утицај на даље проучавање употребе лекова за лечење кардиоваскуларних болести. Адекватно прописивање ових лекова основ је смањења стопе смртности. Истраживање употребе лекова за кардиоваскуларне болести утицаће на побољшање прописивачке праксе, рационалнију употребу лекова као и на смањење стопе смртности и трошкова лечења. *На основу претходно наведеног закључује се да су добијени подаци из ове дисертације нови и оригинални. Резултати овог истраживања указују на проблеме у вези са неадекватном употребом лекова за кардиоваскуларне болести и могу да представљају добру полазну основу за даље праћење употребе ових лекова и њиховог утицаја на морбидитет и морталитет.*

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Докторска дисертација не садржи формалне нити суштинске недостатке који би могли утицати на резултате истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се докторска дисертација одбија

На основу позитивних вредновања појединих делова, као и укупне позитивне оцене докторске дисертације, Комисија за оцену докторске дисертације, са задовољством, предлаже да се докторска дисертација кандидата дипл.фарм. **Милице Бан**, под насловом „**Кардиоваскуларни лекови у ванболничким условима на територији Новог Сада-употреба и рационалност фармакотерапијске праксе**“ прихвати, а кандидату омогући спровођење поступка јавне одбране.

Дана 20.05.2015.године

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Зденко Томић, редовни професор
Медицинског факултета у Новом Саду,
Универзитета у Новом Саду

Проф. др Силва Добрић, редовни професор
Војномедицинске академије у Београду,
Универзитета одбране у Београду

Доц. др Олга Хорват, доцент
Медицинског факултета у Новом Саду,
Универзитета у Новом Саду